

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра кримінально-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декаан юридичного факультету
Віталій СЕРЬОГІН
« 29 » серпня 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

КРИМІНОЛОГІЯ

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань	08 Право
спеціальність	081 Право
освітня програма	Право
вид дисципліни	обов'язкова
факультет	юридичний

2024/2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету

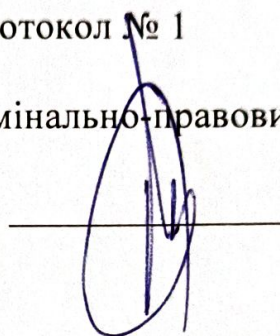
«28» серпня 2024 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Храмцов Олександр Миколайович, професор кафедри кримінально-правових дисциплін, доктор юридичних наук, професор.

Програму схвалено на засіданні кафедри кримінально-правових дисциплін

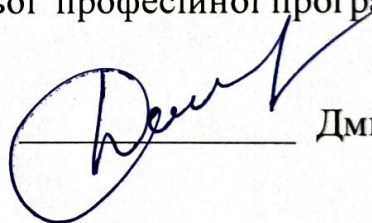
Протокол від “26” серпня 2024 року, протокол № 1

В.о. завідувача кафедри кримінально-правових дисциплін

Гліб РИБАЛКО

Програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми Право

Дмитро ЛУК'ЯНЕЦЬ

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від “28” серпня 2024 року протокол № 1

Голова науково-методичної комісії

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Кримінологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра (перший рівень вищої освіти) спеціальності підготовки 081 Право освітньої програми Право

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є підготовка фахівців, які мають високу правосвідомість та правову культуру, володіють необхідними в їхній професійній діяльності знаннями і практичними навичками для вирішення конкретних завдань в галузі дослідження сучасного стану злочинності та розробки засобів протидії їй; здібних самостійно і грамотно орієнтуватись у сучасних теоріях про особу злочинця та причинах злочинної поведінки, приймати виважені та обґрунтовані рішення в сфері практичної діяльності по протидії різним видам злочинності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких загальних та спеціальних компетенцій:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу як методів кримінологічних досліджень (ЗК-1).

знати: методика та методологію кримінологічної науки;

вміти: критично оцінювати висновки проведених наукових досліджень в галузі вивчення і протидії злочинності;

володіти навичками: проведення наукових досліджень теоретичного та практичного спрямування в галузі кримінології.

- здатність застосовувати кримінологічні знання у практичних ситуаціях своєї професійної діяльності по протидії злочинності (ЗК-2):

знати: основні теорії злочинності та існуючі напрямки протидії їй у світі;

вміти: здійснювати критичний аналіз спеціалізованої літератури з кримінологічної тематики;

володіти навичками: публічного відстоювання власної позиції з приводу отриманих кримінологічних знань.

- знання та розуміння предметної області кримінології та розуміння професійної діяльності в сфері протидії злочинності (ЗК-3):

знати: предмет та методи дослідження злочинності як соціально-правового явища;

вміти: застосовувати кримінологічні знання в професійній діяльності по протидії злочинності;

володіти навичками: запобігання факторів, які сприяють злочинності у професійній сфері по протидії злочинності.

- здатність спілкування державною мовою з питань кримінологічної науки, вміння правильно, логічно, ясно формулювати свої думки з різних питань кримінологічної науки (ЗК-4):

знати: основну термінологію кримінологічної науки державною мовою;

вміти: обгрунтовано, юридично грамотно викладати свою думку в усній та письмовій формі з питань кримінології;

володіти навичками: надання аргументованих пропозиції з питань теорії та практики протидії злочинності.

- здатність вивчати іноземні кримінологічну наукову літературу мовою оригіналу (ЗК-5):

знати: основну термінологію кримінології іноземною мовою;

вміти: аналізувати кримінологічну інформацію іноземною мовою;

володіти навичками: професійного спілкування з кримінологічних проблем іноземною мовою;

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій з метою ефективної протидії злочинності (ЗК-13):

знати: історичні, моральні, культурні та інші передумови існування злочинності в суспільстві;

вміти: нейтралізувати вплив криміногенних факторів в сфері професійної діяльності;

володіти навичками: оцінки норм різних галузей права та предмет ефективності в протидії сучасній злочинності.

- повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи (СК-3):

знати: зміст законодавчого принципу поваги до честі та гідності при здійсненні заходів протидії злочинності;

вміти: застосовувати норми Конституції та інших законодавчих актів, які забезпечують повагу до честі та гідності людини;

володіти навичками: забезпечення права людини на честь та гідність в професійній діяльності по протидії злочинності.

- знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини в сфері протидії злочинності (СК-4):

знати: міжнародні стандарти прав людини у сфері протидії злочинності;

вміти: застосовувати міжнародно-правові документи, які забезпечують права людини і громадянина в діяльності по протидії злочинності;

володіти навичками: складання правових документів, які забезпечують охорону стандартів прав людини в сфері протидії злочинності з урахуванням практики Європейського суду з прав людини;

- знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права в сфері протидії злочинності (СК-8):

знати: норми матеріального і процесуального права в сфері протидії злочинності;

вміти: аналізувати норми матеріального і процесуального права в сфері протидії злочинності;

володіти навичками: складати документи матеріального і процесуального права в сфері протидії злочинності.

- здатність до самостійної підготовки актів правозастосування в сфері протидії злочинності (СК-15):

знати: законодавство в сфері протидії злочинності;

вміти: застосовувати законодавство в сфері протидії злочинності;

володіти навичками: оцінки стану злочинності та заходів протидії їй в різні часи існування української держави.

- здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів в сфері протидії злочинності, розуміння їх правового характеру і значення (СК-16);

знати: законодавче забезпечення та практику його застосування суб'єктами протидії злочинності;

вміти: оцінювати ефективність діяльності суб'єктів запобігання злочинності;

володіти навичками: надання пропозицій щодо вдосконалення правового забезпечення протидії злочинності.

1.3. Кількість кредитів 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	5-й
Лекції	
32 год.	8 год.
Семінарські заняття	
16 год.	4 год.
Самостійна робота	
42 год.	78 год.

1.6. Заплановані результати навчання

знає: основні кримінологічні теорії та концепції; кількісно-якісні показники основних видів злочинності; основні закономірності формування особи злочинця та індивідуальної злочинної поведінки; основні методи збору та аналізу кримінологічної інформації; алгоритм розробки кримінологічних

програм та планів протидії злочинності, загальні теоретичні засади запобігання злочинів та негативних соціальних явищ, пов'язаних зі злочинністю;

вміє: аналізувати стан злочинності, її кількісні та якісні показники, роль економічних, соціально-психологічних, організаційно-управлінських та правових факторів у структурі детермінант злочинності; оцінювати стан та регіональні особливості криміногенної обстановки; застосовувати положення кримінології при вивченні особистості злочинця та умов її несприятливого формування; використовувати різні способи обробки та аналізу інформації під час вирішення практичних задач; організовувати профілактичну роботу серед різних груп населення.

володіє навичками: оцінки стану злочинності в регіоні та країні в цілому; аналізу діючого законодавства в сфері протидії злочинності; оцінки ефективності діяльності різних суб'єктів протидії злочинності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА КРИМІНОЛОГІЇ

Тема 1

Поняття, предмет і система кримінології

Поняття кримінології. Предмет кримінології. Система кримінології: Загальна частина та Особлива частина. Місце кримінології серед інших наук. Співвідношення кримінології з іншими науками.

Методологічні основи української кримінології. Соціологічний, біопсихологічний і юридичний підходи до дослідження кримінологічних проблем.

Місце кримінології в системі наук, її співвідношення з правовими і суспільними галузями знань. Міждисциплінарний, загальнотеоретичний, комплексний характер кримінології.

Теоретичне і практичне значення кримінології, використання кримінологічних знань в практичній діяльності юриста. Кримінологія як навчальна дисципліна у вищих навчальних закладах України.

Тема 2

Історичні етапи розвитку кримінології

Витоки кримінології. Середньовічна практика впливу на злочинність. Класична школа кримінального права: наукові шукання Беккарія; ідеї Говарда про гуманізацію покарання; принципи законодавства за Бентамом; впровадження Фейєрбахом ідей класичної школи у практиці кодифікації.

Перші статистичні дослідження злочинності (А.Геррі, А.Кетле). Антропологічний підхід до вивчення злочинця. Кримінальна соціологія.

Позитивний напрямок науки про злочинність. Злочинність як виродження соціального організму. Соціальна дезорганізація (Е. Дюркгейм).

Концепції розумової недостатності злочинців. Концепції конституційної схильності до злочину. Пошуки гену злочинності. Клінічна кримінологія. Психоаналітичні концепції причин злочинності. Соціобіологічна теорія деструктивності, теорія стигми, теорія диференціальної асоціації та інші соціологічні підходи.

Радикальна кримінологія.

Розвиток сучасної кримінологічної думки в Україні.

Тема 3

Злочинність та її показники

Уявлення про злочинність як про один із видів поведінки, що відхиляється від норми. Поняття злочинності, її кримінологічні ознаки. Співвідношення злочинності і злочину.

Показники злочинності: загальна характеристика. Кількісні та якісні, абсолютні та відносні показники злочинності. Рівень злочинності, рівень судимості, соціальні наслідки («ціна») злочинності, коефіцієнти. Структура, характер, географія злочинності.

Динаміка злочинності. Обставини, що впливають на зміну параметрів злочинності. Показники динаміки злочинності: абсолютний приріст, темп зростання та темп приросту. Базисний і ланцюговий способи розрахунку.

Латентна злочинність. Види латентності злочинів. Диференціація злочинів у залежності від ступеня їх латентності. Засоби виявлення латентних злочинів і їх використання в практиці органів внутрішніх справ.

Стан, основні тенденції і особливості сучасної злочинності в Україні. Порівняльна характеристика злочинності в Україні та інших державах.

Тема 4

Детермінація злочинності

Загальне поняття кримінальної детермінації. Види зв'язків між явищами. Зміст, механізм і характер казуального зв'язку в соціальному середовищі. Поняття причин і умов, їх співвідношення. Причинність у кримінології і кримінальному праві. Причинно-наслідкові комплекси і кримінологічні фактори злочинності. Зворотній зв'язок між злочинністю і факторами, що її породжують.

Класифікація детермінант злочинності за рівнем: фактори загального порядку, видові (групові) та індивідуальні. Класифікація детермінант злочинності за природою виникнення: об'єктивні та суб'єктивні. Класифікація детермінант злочинності за змістом: економічні, політичні, соціальні, правові та правозастосовчі, організаційно-управлінські.

Криміногенні фактори сучасної злочинності в Україні.

Тема 5

Кримінологічне вчення про особу злочинця

Уявлення про особу злочинця як про окремих соціальний тип особи та інші підходи до розгляду проблеми особи злочинця. Поняття особи злочинця, її основної ознаки. Обсяг, рівні, межі та способи вивчення особи злочинця в кримінології. Співвідношення поняття особи злочинця з суміжними юридичними поняттями (суб'єкт злочину та ін.). Теоретична доцільність і практична значимість поняття особи злочинця.

Структура особи злочинця, її види. Дискусія про співвідношення соціального і біологічного в особі злочинця.

Найбільш важливі риси кримінологічної характеристики особи злочинця. Соціально-демографічна і правова характеристика злочинців. Соціальні ролі, статуси, морально-психологічні особливості злочинців.

Типологія особи злочинця і класифікація злочинців.

Засоби отримання інформації про особу злочинця і її використання у практичній діяльності по запобіганню злочинності.

Тема 6

Детермінація окремого злочину

Зміст причин і умов індивідуальної злочинної поведінки, їх співвідношення з детермінантами злочинності. Поняття та елементи механізму індивідуальної злочинної поведінки. Діяльність з виявлення механізму конкретного злочину.

Обставини, що впливають на формування негативної спрямованості особи. Форми процесу засвоєння інформації, що має значення в становленні антигромадської орієнтації особи. Джерела соціальної інформації, що визначають моральне формування злочинця: суспільство в цілому, малі соціальні групи (сім'я, побутове оточення, навчально-виробничі колективи, неформальні об'єднання антигромадської спрямованості, референтна група і окрема особа), власне «я» людини. Роль біологічних факторів і природного середовища в генезисі індивідуальної злочинної поведінки.

Поняття конкретної життєвої ситуації, її роль в індивідуальній злочинній поведінці: Класифікація конкретних життєвих ситуацій за джерелами створення, змістом і іншими основами. Типові обставини, що сприяють вчиненню злочинів, маючи найбільшу питому вагу в структурі злочинності. Приводи до вчинення злочинів.

Кримінальна мотивація поведінки людини. Роль потреб, інтересів, ціннісної орієнтації, стереотипів поведінки, почуттів та емоцій, вольових і інтелектуальних якостей людини в процесі формування мотиву злочинної поведінки. Типи злочинної поведінки (вольова, імпульсивна, звична,

необережна). Особливості розвитку мотивації при різноманітних типах злочинної поведінки.

Тема 7

Кримінологічна віктимологія

Кримінологічна віктимологія – вчення про жертву злочину. Об'єкт та предмет кримінологічної віктимології. Методи, які застосовуються для вивчення особи жертви злочину. Поняття жертви злочину та їх класифікація. Співвідношення понять «жертва» та «потерпілий». Роль потерпілого в утворенні криміногенної ситуації. Види віктимної поведінки потерпілого. Віктимність та віктимізація. «Вина» жертви злочину. Детермінація віктимної поведінки. Значимість віктимологічних знань для запобіжної діяльності. Віктимологічна профілактика.

Тема 8

Методика кримінологічних досліджень

Співвідношення методології і методики кримінології. Загальні і спеціальні методи кримінологічних досліджень. Класифікація спеціальних методів дослідження.

Використання статистичних методів у кримінології. Статистичне спостереження, зведення і групування. Їх види. Суцільне і вибіркоче спостереження. Умови представництва (репрезентативності) вибірки.

Конкретно-соціологічні методи збирання інформації. Опитування. Кримінологічне спостереження. Експеримент. Вивчення документів. Експертні оцінки.

Використання в кримінології психологічних методів дослідження, їх види. Самоспостереження. Тестування. Соціометрія.

Прийоми узагальнення і аналізу інформації, постановка висновків. Метод контрольної групи.

Вимоги до організації кримінологічних досліджень. Етапи і програма дослідження.

Тема 9

Запобігання злочинності. Прогнозування та планування запобіжної діяльності

Система заходів впливу на злочинність. Визначення та співвідношення понять „попередження”, „профілактика”, „запобігання”, „припинення” злочинів. Рівні запобігання злочинності. Форми спеціально-кримінологічного попередження злочинів. Нормативно-правове забезпечення запобіжної

діяльності.

Об'єкти спеціально-кримінологічного попередження. Суб'єкти запобігання злочинам, їх види. Класифікація заходів запобіжного впливу, основні вимоги до них. Види профілактики злочинів. Поняття координації запобіжної діяльності. Її види, засоби забезпечення, суб'єкти.

Поняття, цілі, завдання кримінологічного прогнозування. Види кримінологічних прогнозів (довгостроковий, середньостроковий, поточний, цільовий). Методи кримінологічного прогнозування.

Поняття кримінологічного планування заходів протидії злочинності. Цілі, завдання, види та методи кримінологічного планування. Структура кримінологічного плану. Комплексне планування запобігання злочинності.

Розділ 2. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА КРИМІНОЛОГІЇ

Тема 10

Кримінологічна характеристика насильницької злочинності і запобігання їй

Поняття насильницької злочинності. Сукупність та класифікація злочинів, що вчиняються із застосуванням насильства. Місце насильницької злочинності у структурі сучасної злочинності на території України, її структура та динаміка. Латентність насильницьких злочинів та їх причини.

Кримінологічна характеристика окремих видів насильницьких злочинів (вбивств, умисних тілесних ушкоджень, зґвалтувань, хуліганства, торгівлі людьми). Класифікація агресивних злочинів. Особливості детермінації насильницьких злочинів.

Класифікація насильницьких злочинців. Мотивація скоєння насильницьких злочинів.

Основні напрямки та суб'єкти запобігання насильницьким злочинам.

Тема 11

Кримінологічна характеристика загальнокримінальної корисливої злочинності та запобігання їй

Поняття загальнокримінальної корисливої злочинності, види злочинів, що входять до її складу. Детермінація корисливої злочинності на загальносоціальному та індивідуальному рівнях.

Кримінологічна характеристика окремих видів злочинів, їх кількісні показники (крадіжок, шахрайств, грабежів, розбоїв, вимагань тощо). Кримінальна техніка реалізації злочинів.

Особа корисливого злочинця. Особливості вольової та інтелектуально-емоційної сфери злочинців. Механізм поєднання корисливих мотивів з

насильницьким способом їх реалізації.

Основні напрямки та суб'єкти запобігання загальнокримінальним корисливим злочинам.

Тема 12

Кримінологічна характеристика економічної злочинності та запобігання їй

Поняття економічної злочинності і суміжні поняття. Система економічних злочинів і їх класифікація.

Кримінологічна характеристика економічної злочинності. Рівень, структура та динаміка злочинів, що вчинюються у сфері економіки. Специфіка економічної злочинності. Поняття злочинної технології збагачення. Види технологій злочинного збагачення, характерні для організованих злочинних угруповань економічної спрямованості. Можливості власника при досягненні злочинної мети незаконного збагачення

Кримінологічна характеристика осіб, що вчинили економічні злочини.

Кримінологічна детермінація економічної злочинності.

Головні напрямки запобігання економічної злочинності.

Тема 13

Кримінологічна характеристика професійної та організованої злочинності та запобігання їм

Поняття професійної та організованої злочинності та її співвідношення з іншими видами кримінальної активності. Кримінально-правове визначення понять “професійна злочинність”, “організована злочинність”.

Термін “професійний злочинець”. Види злочинних спеціалізацій. Історичний розвиток злочинних спеціалізацій та кримінальних угруповань. Структура та специфіка функціонування злочинних груп у сучасних умовах, їх види. Класифікація злочинних організованих груп. Утворення тимчасових угруповань професіоналів-злочинців. Техніка вчинення основних видів злочинів. Зв'язок організованої злочинності з “тіньовою” та легальною економікою.

Кримінологічна характеристика професійної та організованої злочинності. Кількісно-якісна оцінка її показників. Питання реального виміру статистичних показників професійної та організованої злочинності. Схема дослідження щодо складання приблизної оцінки цього виду злочинності. Проблема латентності.

Кримінологічна характеристика особи професійного злочинця. Роль молоді та жінок у професійних злочинах. Морально-психологічні якості професіональних злочинців. Кримінальна субкультура та кримінальні традиції.

Принципи внутрішньої організації та напрямки діяльності організованих злочинних угруповань. Психологічний розподіл ролей та внутрішня ієрархія у

злочинних групах. Типи лідерів злочинних формувань. Загальні правила кримінальної поведінки організованих груп.

Основні напрямки, суб'єкти та особливості запобігання професійної та організованої злочинності.

Тема 14

Кримінологічна характеристика рецидивної злочинності та запобігання їй

Кримінологічне визначення терміну “рецидивна злочинність”. Види рецидивної злочинності. Кількісно-якісні показники рецидивних злочинів. Кратність та інтенсивність рецидиву, ступінь його громадської небезпеки. Співвідношення загального та спеціального рецидиву. Динаміка кримінальної активності рецидивістів.

Детермінанти рецидивної злочинності. Вплив причин та умов вчинення першого злочину на наступну злочинну діяльність. Зв'язок рецидивної злочинності з професійною та організованою злочинністю.

Особа рецидивіста, її кримінологічна характеристика. Послідовно-криміногенні та ситуативно-криміногенні категорії рецидивістів. Кримінологічні типи рецидивістів.

Основні напрямки, суб'єкти та особливості запобігання рецидивній злочинності.

Тема 15

Кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх та запобігання їй

Кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх: кількісні та якісні показники. Причини латентності правопорушень серед неповнолітніх.

Особа неповнолітнього злочинця. Соціальний статус та культурно-освітній рівень правопорушників. Проблема впливу психічних аномалій та акцентуацій характеру на протиправну поведінку неповнолітніх. Детермінація злочинності неповнолітніх, її специфічні причини та умови.

Організація і здійснення індивідуально-профілактичної роботи з дітьми, що перебувають на обліках в правоохоронних органах. Урахування індивідуальних особливостей дітей в процесі індивідуально-профілактичної роботи. Суб'єкти запобіжної діяльності злочинності неповнолітніх.

Тема 16

Кримінологічна характеристика корупційної злочинності та запобігання їй

Кримінологічне поняття корупції. Корупція як одна з основних проблем існування сучасної української держави. Сфери функціонування держави та суспільства, які найбільш уражені корупцією. Види корупційних злочинів. Причини та умови корупційних злочинів. Види шкоди, що заподіюється корупційними злочинами.

Класифікація та типологія злочинців-корупціонерів.

Заходи запобігання корупційних злочинів. Ефективність законодавства в сфері протидії корупції.

Суб'єкти запобіжної діяльності корупції. Основні заходи загальносоціального та спеціально-кримінологічного запобігання корупції в Україні. Міжнародне співробітництво в цій сфері.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Розділ 1 Загальна частина кримінології</i>												
Тема 1. Поняття, предмет і система кримінології	6	2	2			2	7	2				5
Тема 2. Історичні етапи розвитку кримінології	4	2	2			2	5					5
Тема 3. Поняття та показники злочинності	6	2	2			2	9	2	2			5
Тема 4. Детермінація злочинності	6	2	2			2	7	2				5
Тема 5. Кримінологічне вчення про особу злочинця	8	2	2			4	9	2	2			5

Тема 6. Детермінація окремого злочину	6	2	2			2	5					5
Тема 7. Кримінологічна віктимологія	6	2				4	5					5
Тема 8. Методика кримінологічних досліджень	6	2	2			2	5					5
Тема 9. Запобігання злочинності. Прогнозування та планування запобіжної діяльності	6	2				4	5					5
Разом за розділом 1	54	18	12			24	57	8	4			45
<i>Розділ 2 Особлива частина кримінології</i>												
Тема 10. Кримінологічна характеристика насильницької злочинності та запобігання їй	5	2	2			1	5					5
Тема 11. Кримінологічна характеристика загальнокриміналь ної корисливої злочинності та запобігання їй	5	2				3	5					5
Тема 12. Кримінологічна характеристика економічної злочинності та запобігання їй	5	2				3	5					5

Тема 13. Кримінологічна характеристика організованої та професійної злочинності	6	2	2			2	5					5
Тема 14. Кримінологічна характеристика рецидивної злочинності та запобігання їй	5	2				3	4					4
Тема 15. Кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх та запобігання їй	5	2				3	4					4
Тема 16. Кримінологічна характеристика корупційної злочинності	5	2				3	5					5
Разом за розділом 2	36	14	4			18	33					33
Усього годин	90	32	16			42	90	8	4			78

4. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин Д / З
1	Поняття, предмет і система кримінології. Історичні етапи розвитку кримінології	2
2	Поняття та показники злочинності	2 / 2
3	Детермінація злочинності	2
4	Кримінологічне вчення про особу злочинця	2 / 2
5	Детермінація окремого злочину	2
6	Методика кримінологічних досліджень.	2
7	Кримінологічна характеристика насильницької злочинності та запобігання їй	2

8	Кримінологічна характеристика професійної та організованої злочинності та запобігання їй	2
	Разом	16 / 4

5. Індивідуальні завдання

Навчальним планом індивідуальні завдання у 2024-2025 навчальному році не передбачені.

6. Завдання для самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин Д / З
1	Поняття, предмет і система кримінології	2 / 5
2	Історичні етапи розвитку кримінології	2 / 5
3	Поняття та показники злочинності	2 / 5
4	Детермінація злочинності	2 / 5
5	Кримінологічне вчення про особу	4 / 5
6	Детермінація окремого злочину	2 / 5
7	Кримінологічна віктимологія	4 / 5
8	Методика кримінологічних досліджень	2 / 5
9	Запобігання злочинності. Прогнозування та планування запобіжної діяльності	4 / 5
10	Кримінологічна характеристика насильницької злочинності та запобігання їй	1 / 5
11	Кримінологічна характеристика загальнокримінальної корисливої злочинності та запобігання їй	3 / 5
12	Кримінологічна характеристика економічної злочинності та запобігання їй	3 / 5
13	Кримінологічна характеристика організованої та професійної злочинності	2 / 5
14	Кримінологічна характеристика рецидивної злочинності та запобігання їй	3 / 4
15	Кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх та запобігання їй	3 / 4
16	Кримінологічна характеристика корупційної злочинності та запобігання їй	3 / 5
	Разом	42 / 78

7. Методи навчання

Методи навчання – це впорядковані способи діяльності педагога і студентів, спрямовані на ефективне розв’язання навчально-виховних завдань. Вони реалізуються через систему прийомів та засобів навчальної діяльності.

При викладанні та опануванні студентами навчальної дисципліни «Кримінологія» використовуються наступні методи навчання:

- словесні (розповідь, пояснення, лекція, бесіда);
- наочні (ілюстрація);
- практичні (вирішення кейсів).

Крім того, за рівнем самостійної розумової діяльності застосовуються методи:

- проблемного викладу;
- частково-пошуковий метод;
- дослідницький метод

8. Методи контролю

Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв’язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу.

Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни (розділу, теми). З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних розробках для семінарських занять передбачаються питання для самоконтролю.

Кафедральний контроль проводиться з метою оцінки рівня підготовки студентів з навчальної дисципліни на різних етапах її вивчення і здійснюється у вигляді вхідного, поточного, рубіжного та семестрового контролю.

Використовуються такі види контролю результатів навчання: вхідний, поточний протягом семестру, контрольні роботи, передбачені навчальним планом, приймання індивідуальних завдань, підсумковий семестровий, відстрочений контроль.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, що відповідають програмам попереднього навчання. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах та засіданнях методичних комісій спільно з науково-педагогічними працівниками, які проводять заняття із забезпечувальною дисципліни.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль з дисципліни «Кримінологія» проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на

семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Конкретні форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються програмою навчальної дисципліни. Результати оцінювання роботи студентів мають бути доведені до їх відома своєчасно.

Поточний контроль самостійної роботи студента здійснюється шляхом перевірки конспектів та усної співбесіди з викладачем під час індивідуальних консультацій.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студента. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни. Семестровий контроль з дисципліни «Кримінологія» проводиться у формі письмового семестрового екзамену. Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт, передбачених навчальним планом на семестр з цієї дисципліни.

Семестровий екзамен – форма підсумкового контролю з окремої навчальної дисципліни за семестр, що спрямована на перевірку засвоєння теоретичного та практичного матеріалу. Екзамени складають за екзаменаційними білетами, затвердженими кафедрою. Викладач в обов'язковому порядку повинен ознайомити студентів зі змістом екзаменаційних питань, зразком екзаменаційного білету на початку вивчення навчальної дисципліни.

Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні екзамену з навчальної дисципліни, складає 40.

Оцінка підсумкового контролю виставляється за національною шкалою як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни та балів, набраних при складанні семестрового екзамену.

Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни, складає 100.

Питання, які виносяться на складання проміжного та підсумкового контролю

1. Поняття, ознаки кримінології як самостійної науки
2. Предмет кримінологічної науки
3. Місце кримінології в системі правових наук
4. Зв'язок кримінології з правовими та суспільними науками
5. Система кримінологічної науки
6. Функції кримінології
7. Біопсихологічний напрямок в кримінології
8. Соціологічний напрямок в кримінології
9. Методологія і методика кримінологічної науки

10. Загальна характеристика і класифікація методів кримінологічних досліджень.
11. Загальні і спеціальні методи кримінологічних досліджень
12. Статистичні методи збору і аналізу кримінологічної інформації
13. Суцільне та вибіркоче кримінологічне дослідження
14. Конкретно-соціологічні методи збору кримінологічної інформації
15. Анкетний метод збору інформації у кримінологічних дослідженнях
16. Інтерв'ю як метод кримінологічних досліджень
17. Кримінологічне спостереження як метод кримінологічних досліджень
18. Вивчення документів як метод одержання кримінологічної інформації
19. Експеримент як метод одержання кримінологічної інформації
20. Експертні оцінки як метод одержання кримінологічної інформації
21. Узагальнення та аналіз кримінологічної інформації
22. Психологічні методи збору кримінологічної інформації
23. Етапи кримінологічного дослідження
24. Злочинність: поняття, ознаки
25. Кількісні показники злочинності
26. Якісні показники злочинності
27. Коефіцієнти злочинності, порядок визначення і значення
28. Структура злочинності
29. Ціна та географія злочинності
30. Динаміка злочинності
31. Поняття латентної злочинності і її види
32. Негативні наслідки латентної злочинності та засоби її виявлення
33. Загальна характеристика сучасної злочинності в Україні (основні риси та тенденції)
34. Кримінологічна класифікація детермінант злочинності
35. Поняття причин окремого злочину
36. Обставини несприятливого морального формування особи як джерело індивідуальної злочинної поведінки
37. Конкретна життєва ситуація та її місце в механізмі конкретного злочину. Види ситуацій
38. Мотивація злочинної діяльності
39. Мотивація імпульсивних та звичних злочинів
40. Поняття особистості злочинця та співвідношення з суміжними поняттями
41. Структура особи злочинця
42. Співвідношення соціального і біологічного в структурі особи злочинця
43. Типологія злочинців
44. Жертва злочину та її значення в механізмі вчинення злочину
45. Види віктимної поведінки
46. Віктимність та віктимізація як кримінологічні категорії
47. Прогнозування злочинності: поняття, способи, значення
48. Прогнозування окремого злочину: поняття, способи, значення
49. Поняття та цілі запобігання злочинності

50. Класифікація заходів запобігання злочинності
51. Загальносоціальне запобігання злочинності, поняття та характеристика заходів
52. Спеціально-кримінологічне запобігання злочинності, поняття та загальна характеристика
53. Кримінологічна профілактика злочинів, її структура, характеристика заходів
54. Суб'єкти запобігання злочинності: поняття та загальна характеристика
55. Спеціалізовані суб'єкти запобігання злочинності
56. Неспеціалізовані суб'єкти запобігання злочинності
57. Об'єкти запобігання злочинності
58. Принципи організації запобіжної діяльності
59. Принципи планування запобіжної діяльності
60. Види кримінологічного планування
61. Кримінологічна класифікація насильницьких злочинів
62. Причини та умови насильницької злочинності
63. Особистість насильницького злочинця
64. Спеціально-кримінологічне запобігання насильницької злочинності
65. Кримінологічна класифікація загальнокримінальних корисливих злочинів
66. Причини та умови загальнокримінальної корисливої злочинності
67. Особистість загальнокримінального корисливого злочинця
68. Спеціально-кримінологічне запобігання загальнокримінальних корисливих злочинів
69. Поняття та ознаки професійної злочинності
70. Види злочинних професій та спеціалізацій
71. Особистість професійного злочинця
72. Спеціально-кримінологічне запобігання професійній злочинності
73. Поняття та ознаки організованої злочинності
74. Види організованої злочинної діяльності
75. Кримінологічна класифікація осіб – членів організованих злочинних груп
76. Спеціально-кримінологічне запобігання організованій злочинності
77. Причини та умови злочинності неповнолітніх
78. Особистість неповнолітнього злочинця
79. Спеціально-кримінологічне запобігання злочинності неповнолітніх
80. Причини та умови рецидивної злочинності
81. Особистість рецидивного злочинця
82. Спеціально-кримінологічне запобігання рецидивній злочинності
83. Кримінологічна класифікація корупційних злочинів та її значення
84. Особистість корупційного злочинця
85. Причини та умови корупційної злочинності
86. Співвідношення корупції та корупційної злочинності
87. Суб'єкти запобігання корупції в Україні
88. Спеціально-кримінологічне запобігання корупції
89. Причини та умови злочинності в сфері економіки

90. Спеціально-кримінологічне запобігання економічним злочинам

9. Схема нарахування балів

Денна

Поточний контроль та самостійна робота								Контр ольна робота	Разом	Екза мен	Сума
Розділ 1				Розділ 2							
Т 1	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 8	Т 10	Т 13	20	60	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5				

Заочна

Поточний контроль та самостійна робота								Контр ольна робота	Разом	Екза мен	Сума
Розділ 1				Розділ 2							
Т 1	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 8	Т 10	Т 13	20	60	40	100
-	20	-	20	-	-	-	-				

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів**Відповідь на семінарському занятті – 0-5 балів для денної форми і 0-20 балів для заочної**

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях за п'ятибальною шкалою оцінок.

5 балів для денної форми (15-20 балів для заочної форми) ставиться за наступних умов: студент активно працює протягом усього практичного заняття; дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство; все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються; правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали для денної форми (10-14 для заочної форми) ставиться за наступних умов: студент активно працює протягом практичного заняття; дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали денної форми (5-9 для заочної форми) ставиться за наступних умов: студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача; в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що

розглядається, але підчас відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача; відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі; не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

2 бали для денної форми (3-4 для заочної) ставиться за наступних умов: допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; викладає матеріал не достатньо послідовно.

1 бал для денної форми (1-2 для заочної форми) ставиться за наступних умов: студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

0 балів ставиться тоді, коли студент відмовляється відповідати на поставлені викладачем питання.

Контрольна робота, яка передбачена навчальним планом виконується студентами по темі «Кримінологічне вчення про особу злочинця». Студентами необхідно надати кримінологічну характеристику особистості злочинця. Максимальна кількість балів, які може отримати студент – 20 балів. Це стосується студентів, як денної, так і заочної форми навчання.

15-20 балів отримує студент, який надав повну кримінологічну характеристику особистості злочинця. А саме проаналізовані всі відомі соціально-демографічні, морально-психологічні та кримінально-правові ознаки особи і визначений кримінологічний тип злочинця за декількома критеріями.

10-14 балів отримує студент, який в цілому сформував кримінологічний портрет особи злочинця але не дослідив всіх необхідних його ознак.

5-9 балів отримує студент, який не визначив всіх необхідних ознак особистості злочинця і не вірно визначив тип особистості злочинця.

1-5 балів отримує студент, який при наданні кримінологічного портрету особистості злочинця поверхнево дослідив його ознаки та здійснив значну кількість принципових помилок.

0 балів отримує студент, який повністю не виконав завдання.

Підсумковий контроль здійснюється в тестовій формі з розрахунку від 0 до 40 балів (один бал – одна правильна відповідь)

10. Шкала оцінювання

Набрані бали	Чотирирівнева шкала оцінювання
1-49	незадовільно
50-69	задовільно
70-89	добре
90-100	відмінно

Підсумкова оцінка знань студентів з дисципліни виставляється з урахуванням таких критеріїв:

Оцінки «відмінно» (90–100 балів) заслуговує студент, який міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

Оцінки «добре» (70–89 балів) заслуговує студент, який твердо засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного.

Оцінки «задовільно» (50–69 балів) заслуговує студент, який в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю.

Оцінка «незадовільно» (1–49 балів) виставляється студенту, який не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі; відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Рекомендована література

Основна література

1. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

2. Кримінальний процесуальний кодекс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
3. Кримінально-виконавчий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text>
4. Державна антикорупційна програма на 2023-2025 роки. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-derzhavnoi-antykoruptionsiinoi-prohramy-na-20232025-t40323>
5. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
6. Про запобігання корупції : Закон України від 14. 10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
7. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
8. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 р. № 1698 – VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>
9. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2230 – XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>
10. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
11. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30.06.1993 р. № 3341-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
12. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
13. Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>
14. Про запобігання і протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017. № 2229-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
15. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Київ : Видавничій Дім Ін Юре, 2007.
16. Кримінологія. Академічний курс / Кол. авторів; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018.
17. Українська кримінологічна енциклопедія / за заг. ред. В. В. Чернея, В. В. Сокурєнка. Харків – Київ : Золота Миля. 2017.
18. Велика українська енциклопедія. У 2 т. / наук. ред. О. М. Литвинов. Харків : Факт, 2021.
20. Кримінологія: підручник / В. В. Голіна, Б. М. Головкін, М. Ю. Валуйська та ін.; за ред. В. В. Голіни, Б. М. Головкіна. Харків : Право, 2014.
22. Кримінологія: підручник / Харків Б. М. Головкін, В. В. Голіна, О. В. Лисодєд та ін.; за заг ред. Б. М. Головкіна : Право, 2021.

23. Кримінологія: підручник / Б. М. Головкін, В. В. Голіна, О. В. Лисодєд та ін.; за заг ред. Б. М. Головкіна. Харків: Право, 2020.
24. Кримінологія: підручник / А. М. Бабенко, О. Ю. Бусол, О. М. Костенко та ін.; за заг. ред. Ю. В. Нікітіна, С. Ф. Денисова, Є. Л. Стрельцова. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків: Право, 2018.
25. Віктимологія: навч. посіб. / В. В. Голіна, Б. М. Головкін, М. Ю. Валуйська та ін.; за ред. В. В. Голіни і Б. М. Головкіна. Харків: Право, 2017.
26. Громадськість у запобіганні і протидії злочинності: вітчизняний та міжнародний досвід: монографія / В. В. Голіна, М. Г. Колодяжний, С. С. Шрамко та ін.; за заг. ред. В. В. Голіни, М. Г. Колодяжного. Харків: Право, 2017.
27. Запобігання корупції: підручник / за ред. Б. М. Головкіна. Харків: Право, 2019.
28. Титаренко О. О. Державне програмування протидії злочинності в Україні: монографія. Харків: Промарт, 2019.
29. Блага А. Б. Насильство в сім'ї (кримінологічний аналіз і запобігання): монографія. Харків: ФО-П Макаренко, 2014.
30. Ігнатов О. М. Протидія загальнокримінальній насильницькій злочинності в Україні: монографія. Харків : Діса Плюс, 2013.
31. Храмцов О. М. Кримінально-правове та кримінологічне забезпечення охорони особи від насильства: монографія. Харків: Ніка нова, 2015.
32. Бойко А. М. Детермінація економічної злочинності в Україні в умовах переходу до ринкової економіки (теоретико-кримінологічне дослідження): монографія. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008.
33. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період: монографія. Київ: Ін Юре, 2014.
34. Орлов Ю. В. Політико-кримінологічна теорія протидії злочинності: монографія. Харків: Діса Плюс, 2016.
35. Бандурка О. М., Литвинов О. М. Стратегія і тактика протидії злочинності: монографія. Харків: Ніка Нова, 2012.
36. Блажівський Є. М. Моніторинг протидії злочинності в Україні: монографія. Харків: Золота миля, 2013.
37. Бесчастний В. М. Кримінологічне забезпечення протидії злочинності в Україні: монографія. Харків: В справі. 2017.
38. Назаренко Д. О. Кримінологічний аналіз та протидія фоновим для злочинності явищам: монографія. Харків: Золота миля, 2013.
39. Шостко О. Ю. Протидія організованій злочинності в європейських країнах. Харків: Право. 2009.
40. Бусол О. Ю. протидія корупційній злочинності в Україні в сучасний період: монографія. Київ, 2014.
41. Наркозлочинність (кримінологічний аналіз та протидія): навч. посібник / Я.В. Ступник, О.В. Білаш, Ю.Ю. Варга та ін. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2016.
42. Андрушко А.В. Теоретико-прикладні засади запобігання та протидії злочинам проти волі, честі та гідності особи: монографія. Київ: Ваіте, 2020.

43. Тимошенко В. І. Шакур В. І. Теоретичні основи кримінології : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2021.
44. Бусол О. Ю., Романюк Б. В. Організована злочинність в Україні : визначення, аналіз, протидія : навч. посіб. Київ: Юрінком-Інтер, 2022.
45. Медицький І. Б. Наслідки злочинності в Україні: теоретичні і прикладні аспекти: монографія. Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2020.

Допоміжна література

1. Костенко О. М. Культура і закон у протидії злу: монографія. Київ: Атіка, 2008.
2. Оболенцев В. Ф. Латентна злочинність: проблеми теорії та практики попередження: монографія. Харків: Вид. СПД ФО Вапнярчук Н. М. 2005.
3. Голіна В. В. Державне програмування і регіональне планування заходів запобігання злочинності в Україні: монографія. Харків: Право, 2012.
4. Орлов Ю. В. Кримінологічна експертиза нормативно-правових актів і їх проєктів: науково-методичне забезпечення: монографія. Сімферополь: Кримнавчпеддержвидав, 2010.
5. Голіна В. В., Лукашевич С. Ю., Колодяжний М. Г. Державне прогнозування і регіональне планування заходів запобігання злочинності в Україні: монографія. Харків: Право, 2012.
6. Левченко А. М. Литвинов О. М. Протидія впливу кримінальної субкультури на формування протиправної поведінки засуджених до позбавлення волі. Харків: В деле, 2016.
7. Степанченко О. О. Протидія етнорелігійному тероризму: монографія. Харків: Константа, 2018.
8. Тимошенко В. А. Наркобізнес: національна та міжнародна протидія новим викликам: монографія. Київ, 2006.
9. Ступник Я. В., Литвинов О. М. Кримінологічний аналіз механізму протидії наркозлочинності: монографія. Харків: НікаНова, 2012.
10. Денисов С. Ф. Детермінанти злочинності і моделі кримінологічної превенції злочинів молоді: монографія. Запоріжжя: Видавництво КПУ, 2010.
11. Бандурка І. О. Захист дитинства в Україні: кримінально-правові та кримінологічні засади: монографія. Харків: Золота миля, 2017.
12. Пузиревський Є. Б. Запобігання військовим злочинам. Харків: Ніка Нова, 2011.
13. Машлякевич Д. С., Литвинов О. М. Стратегії запобігання і протидії корупції в Україні: монографія. Харків, 2016.
14. Колодяжний М. Г. Стратегія зменшення можливостей учинення злочинів: зарубіжні реалії, перспективи запровадження в Україні: монографія. Харків: Право, 2018.
15. Литвинов О. М., Орлов Ю. В. Нариси з кримінології постмодерну. Харків: Право, 2019.
16. Сметаніна Н. В. Наукові підходи до теорії злочинності у сучасній українській кримінології: монографія; за заг. ред. В. В. Голіни. Харків: Право,

2016.

17. Шайтуро О. П. Органи місцевого самоврядування у сфері протидії злочинності : монографія. Харків : ФОП Панов А. М., 2019.

18. Сазонов В. В. Забезпечення економічної безпеки України : кримінологічний аналіз : монографія. Харків : Панов, 2020.

19. Фоменко А. Є. Кримінологічна діяльність національної поліції України : монографія. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020.

20. Маслова Н. Г. Протидія кримінальному радикалізму в Україні : монографія. Харків : Панов, 2020.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <https://www.rada.gov.ua> – офіційний портал Верховної Ради України
2. <https://www.kmu.gov.ua> – офіційний сайт Кабінету Міністрів України
3. <http://supreme.court.gov.ua/supreme> – офіційний сайт Верховного Суду
4. <https://ccu.gov.ua/index.php> - офіційний сайт Конституційного Суду України
5. <https://www.gp.gov.ua> – офіційний сайт Офісу Генерального Прокурора
6. <https://mvs.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України
7. <https://nabu.gov.ua> – офіційний сайт Національного антикорупційного бюро України
8. <https://www.mil.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства оборони України
9. <https://reyestr.court.gov.ua> – єдиний державний реєстр судових рішень
10. https://hcac.court.gov.ua/hcac/info_sud/competence – офіційний сайт Вищого антикорупційного суду